

מכתבים מ-1941 – משפחת יחזקאל בירנצווייג

רקע וגורל האנשים המוזכרים:

המכתב: נכתב ב-10.1.1941, המכתבים היו מצונזרים, בעצם אי אפשר היה לכתוב דבר על המתרחש. **עצם החשיבות היתה בכתיבת המכתב וקבלתו, שכן מקבל המכתב ידע שהכותב/ת חי/ה בעת הכתיבה.** מקבלי המכתבים שהיו ברוסיה בתנאים מאוד קשים, לא ידעו עד כמה מצבם של בני משפחותיהם הנמצאים תחת הכיבוש - נואש. המכתב והגלויות נשמרו בידי יחזקאל בירנצווייג במשך 65 שנה.

הכותבת רוחצ'ה בירנצווייג לבית הורביץ - הנמצאת בזמושץ' תחת הכיבוש הגרמני וגרה בבית הוריה בביתם בככר מיצקביץ 9 בזמושץ'. ניספתה כשלושה חודשים אחרי כתיבת המכתב בכ"ד ניסן - אפריל 1941 כאשר יהודי זמושץ' גורשו לאיזביצה. האם מצאה את מותה מכדורי המרצחים בדרך המוות לאיזביצה כאשר הגרמנים רוצחים את כל אלה שלא מידו בקצב או בבורות המוות באיזביצה.

הנמען: בנה יחזקאל (בן ה- 15) הנמצא בברה"מ בשיידלובסקייה אובלש אלפייבסרי ריון יחד עם שני אחיו: אחיו הקטן יהושע, אחיו הבכור אלקנה ואביו זב ברק בנרצווייג.

בן הדוד המוזכר במכתב - הורוויץ שמול Horowicz Szmul Boruch

נולד ב-1913 ב-Siedlce בשיידלצה וגר בזמושץ' בככר מיצקביץ', היה וטרינר. הגרמנים לקחו אותו כדי לטפל בסוסים.

לפי עדות של פולני ז'ימק יאנק שעבד אצל אביו - שמול ניצל את תפקידו, גנב וסיפק נשק למחתרת הפולנית. הלשינו עליו (כפי הנראה הפולנים). הגרמנים ערכו מצוד אחריו. שמול ברח על נפשו, הגיע עד קולנוע סטילובה Kino Stylowa ועל המדרגות הזריק לעצמו סם מוות שהיה עמו תמיד, כדי לא ליפול חי לידי רודפיו.

הסבים המוזכרים במכתב - אתל ובייריש הורוויץ וכל המשפחה שנותרו בזמושץ' - ניספו.

הבנים והאב - ניצלו. גרים בישראל.

10.1.1941

בני היקר,

אני מודה לך מאוד. המכתב שלך מצא אותי בסדר. באשר לבריאותי - תודה לאל. אני מאחלת לי לשמוע מכם.

ועכשיו, בני היקר, למה רק אתה כותב, לבד. האם אתם לא נמצאים ביחד? זה מאוד מדאיג אותי. האבא והבן הקטן לא כותבים! למה אתה כותב שלא קיבלת ממני מכתב אני יכולה לומר לך ששלחתי לך גלויה ב- 9 לינואר (המתרגם - 1941?) אל תחשוב שא לא מתגעגעת אליכם. אין יום שאני לא מדברת עליכם.

בקשר לעיני, אני מרגישה יותר טוב. עובדה שאני הולכת לבד ברחוב. אני מקווה שעם הזמן תהיה לכם אמא בריאה לגמרי. הורי, הם בריאים ושולחים לכם דרישת שלום לבבית מסבתא אחלה (המתרגם - הכוונה לאתלה ובייריש הורוויץ).

בקשר לשמוליק הורוויץ (המתרגם - בן הדוד של יחזקאל) אני כותבת לך את כתובתנו: רח' מיצקביצ'ה 3 (המתרגם - זמושץ').

יקרים שלי, אני מאוד מבקשת שתכתבו לי מייד. כי כשאני מקבלת מכם מכתב - זו כל השמחה שלי. אז אני מבקשת שוב שתכתבו לי מייד ולעיתים קרובות כי גם אני כותב לכם לעיתים קרובות.

אני שולחת לכם, לכולכם, דרישת שלום הכי לבבית המבקשת עוד פעם שתכתבו לי.

אמכם הנותרת מתגעגעת שהיתה רוצה להתראות עמכם מהר ככל האפשר.

ממני אמכם רוחצ'ה

גלויה ראשונה לפני 26.11.41

הכותבת: רוז'קה רוזנפלד, בת 17

הנמען: יחזקאל בירנצוויג, בן 15

רוז'קה רוזנפלד היתה בת דודתו של יחזקאל.

המשפחה: בינצ'ה (בנימין) ומלצ'ה, שני הבנים מוטקה והנייק והבת רוז'קה ברחו מקרסנוברוד לברה"מ. האב ואחד האחים, מוטקה, עבדו בעבודות כפייה ביערות. רוז'קה עבדה במשרד של מחנה עבודות הכפייה. האח הקטן, הנייק, למד.

רוז'קה רוזנפלד ובני משפחתה מצאו את מותם בקובנו קרוב לוודאי בקבר אחים.

לפי עדות מקומי שסיפר זאת ליחזקאל אחרי המלחמה...

חזקאל אהוב שלי,

היום קיבלתי את הגלויה שלך. הביאו לי אותה למשרד ומייד ישבתי לענות לך. תתפלאו אולי מה זאת אומרת. אך אני עובדת כמזכירה באותו המשרד, איפה שאבא ומוטק. אך אני במקום והם ביער.

מאוד צערה אותנו הידיעה בדבר מחלתו של אבא.

לאמר (המתרגם - אחותו) היתה הרגשה רעה וכל הזמן בכתה. אין יום ולו אחד שאינו מדברים אודותיכם.

יש לי תקווה שעוד נשוחח ביחד על המצב.

איני מבינה מדוע לא קבלתם ממני גלויה כי אני מייד השבתי לך.

גלויה כתובה בפולנית מ- 26.11.41 מרוז'קה רוזנפלד (בת 17) - נספתה

המשפחה ברחה מקרסנוברוד לברה"מ הוריה בינצ'ה ומלצ'ה בנימין (מלכה רוזנפלד ושני אחים) לברה"מ.

אחד האחים מוטקה ואביה עבדו בעבודות כפיה ביער וכולם ניספו בקובנו.

26.11.1941

יחזקאל היקר,

אתמול קיבלתי את הגלויה שלך ששמחנו בה מאוד. לא ידענו כבר מה לחשוב כי לא כתבתם אלינו. בסך הכל קבלנו ממך רק גלויה אחת, מנובו סיבירסק, מייד עניתי לך. לא יודעת אם הגלויה שלי עוד מצאה אתכם שם.

יקר שלי, מאוד משמחת אותנו הידיעה שאמכם מרגישה בטוב. תכתבו לנו מה נשמע אצלכם. האם אתם מרוויחים וכמה? האם כולכם בריאים? איך מרגיש שייעל'ה? (המתרגם - מדובר באח הקטן, יהושע, בן 11 באותה העת) האם האבא בריא? האם אתה ואלקונה (המתרגם - אח בן 19 באותה עת) בריאים?

תכתבו לנו על הכל ומייד כי אנו רוצים לדעת עליכם הכל. כמו כן האם יש לכם מה לאכול ומי מבשל לכם? אצלנו הכל בסדר. אבא ומוטק (המתרגם - האח בן כ- 15) עובדים ביער. הנייק (המתרגם - אח בן כ- 12) הולך לבית ספר. אני ואמא נמצאות בבית. חוץ מזה, אין חדשות. תהיו בריאים ושניפגש מוקדם ככל האפשר.

מנשקים את כולכם